

Thursday, 13 May 2004

Sanskrit – Basic Level

Paper 1

Time: 1 hour and 30 minutes

Instructions to Candidates

Answer ALL questions.

Write your answers in the Answer Book provided.

Information for Candidates

In Sanskrit passages, underlined words are glossed.

The marks for the various parts of questions are shown in round brackets: e.g. (2).

You are reminded of the importance of accurate spelling, punctuation, grammar and orderly presentation in your answers. A total of four marks will be awarded for correct spelling of Sanskrit words in transliteration and Devanāgarī.

This paper has three questions. All blank pages are indicated.

Turn over

Answer all THREE Questions.

1. Translate into English:

Bhīma crushes Duryodhana's thighs while Balarāma looks on.

नदीम् धावित्वा व्रणितः दुर्योधनः जलम् प्राविशत्
तत्र व्रणान् अक्षालयत् च। तदा सः युधिष्ठिरेण
दृष्टः। जलात् आगच्छ हे दुर्योधन इति अवदत्
युधिष्ठिरः। भीमः तु अक्रोशत् अहम् दुर्योधनेन
5 सह युद्धम् करिष्यामि तस्य ऊरू चूर्णयिष्यामि च
इति। दुर्योधनः जलात् आगच्छत् भीमेन सह
युद्धम् अकरोत् च। भीमः गदया दुर्योधनस्य ऊरू
अचूर्णयत्। दुर्योधनः अपतत्। बलरामः एतत्
सर्वम् अपश्यत् अवदत् च भीमः युद्धस्य धर्मम्
10 न अनुसरति तस्मात् तम् व्यापादयिष्यामि इति।
कृष्णः बलरामस्य समीपे अतिष्ठत्। सः बलरामम्
अवदत् दुर्योधनः पापस्य फलम् आप्नोति इति।
अन्ते दुर्योधनः मृतः अभवत् ॥

<i>vraṇita</i>	wounded
<i>vraṇa</i> (m)	wound
<i>ūru</i> (m)	thigh
<i>cūrṇayati</i>	crushes

<i>gadā</i> (f)	mace
<i>anusarati</i>	follows
<i>pāpa</i> (n)	sin
<i>āpnoti</i>	receives

(23 marks)

**THERE ARE NO
QUESTIONS ON THIS PAGE.
GO ON TO PAGE 4
FOR QUESTION 2.**

Passage for Comprehension

2. Read through the following passage carefully. Do not write out a translation, but answer the questions which follow. Your answers should be in English, with Sanskrit names in transliteration.

Nārada, while meditating, sees the Lord.

नारदः दास्याः पुत्रः । सा दासी ऋषिभिः सह
अवसत् । नारदः अपि ऋषीणाम् सेवाम् अकरोत् ।
सः बालकः ऋषीणाम् वचनानि पुनः पुनः अशृणोत्
शुद्धः अभवत् च । नारदस्य जननी सर्पेण दष्टा मृता
5 अभवत् च । नारदः वनेषु अचलेषु च अचरत् ।
तत्र तेन गजाः सिंहाः मृगाः च दृष्टाः । अन्ते
सः श्रान्तः नदीम् प्राविशत् जलम् अपिबत् च ।
ततः नारदः वृक्षस्य समीपे उपाविशत् ध्यानम्
अकरोत् च । ध्याने हरिः नारदेन दृष्टः । सः ऋषिः
10 भूत्वा हरये नित्यम् अगायत् ॥

<i>dāsī</i> (f)	servant
<i>sevā</i> (f)	service
<i>daṣṭa</i> (mfn)	bitten
<i>śrānta</i> (mfn)	exhausted

<i>tataḥ</i>	after that
<i>dhyāna</i> (n)	meditation
<i>hari</i> (m)	the Lord

- (a) With whom did Nārada's mother live? (lines 1 and 2) (1)
- (b) Translate 'saḥ bālakaḥ ṛṣīṇām vacanāni punaḥ punaḥ aśṛnot'. (line 3) (8)
- (c) How did Nārada's mother die? (line 4) (2)
- (d) Where did Nārada walk, and what did he see there? (lines 5 and 6) (5)
- (e) Where did Nārada sit for meditation? (line 8) (2)
- (f) What does 'haraye' mean? (line 10) (1)

(19 marks)

Turn over

SET TEXT – RĀMĀYANA (adapted)

Passage for Comprehension

3. Read through the following Sanskrit passages carefully. Do not write out a translation but answer the questions which follow each Sanskrit passage. Your answers should be in English, with Sanskrit names in transliteration.

A.

नरयोः खड्गभ्याम् तु कबन्धस्य हस्तौ छिन्नौ ।
कबन्धः अवदत् पुनः मुनिजनस्य शापात् मम
देहः घोरः अभवत् । हे राम यदि मम
देहम् दहसि तदा मम सत्यम् रूपम् पुनः
5 आगमिष्यति इति । रामः लक्ष्मणः च तस्य
राक्षसस्य देहम् अदहताम् । कबन्धस्य सत्यम्
रूपम् पुनः आगच्छत् । कबन्धः अवदत्
वानराणाम् नृपः सुग्रीवः नाम । सुग्रीवस्य
राज्यम् तु सोदरेण गृहीतम् । हे राम यदि
10 सुग्रीवम् गच्छसि तदा सुग्रीवः तव साहाय्यम्
करिष्यति इति ॥

- (a) Who are the two men spoken of in line 1 ? (2)
- (b) Translate 'purā munijanasya śāpāt mama dehaḥ
ghoraḥ abhavat'. (lines 2 and 3) (4)
- (c) What, according to Kabandha, will happen if Rāma burns
Kabandha's body? (lines 4 and 5) (4)
- (d) How does Kabandha describe Sugrīva? (line 8) (2)
- (e) Translate 'sugrīvasya rājyam tu sodareṇa gṛhītam'. (lines 8 and 9) (3)
- (f) Where does Kabandha suggest that Rāma goes, and
for what purpose? (lines 10 and 11) (2)

B.

अदग्धाम् सीताम् दृष्ट्वा संतुष्टः रामः अवदत् हे
सीते त्वम् शुद्धा असि इति। तदा रामः सीता
लक्ष्मणः सुग्रीवः वायुपुत्रः बहवः कपयः च
अयोध्याम् अगच्छन्। अयोध्यायाम् जनाः
5 आनन्देन अवदन् रामः आगच्छति इति। रामम्
दृष्ट्वा संतुष्टः भरतः अवदत् राज्यम् तुभ्यम् पुनः
ददामि हे राम इति। एवम् रामः अयोध्यायाः
नृपः अभवत्। बहुकालम् रामः अयोध्यायाम्
नृपः आसीत्। तस्मिन् राज्ये जनाः सुखिताः
10 साधवः च आसन्। तत्र दुःखम् अधर्मः भयम्
च न आसन् ॥

Turn over

- (a) What does Rāma see which leads him to say that Sītā is pure? (line 1) (2)
- (b) Translate ‘*ayodhyāyām janāḥ ānandena avadan rāmaḥ āgacchati iti*’. (lines 4 and 5) (4)
- (c) What did Bharata say to Rāma on seeing him? (lines 6 and 7) (4)
- (d) Translate ‘*janāḥ sukhitāḥ sādhaḥ ca āsan*’. (lines 9 and 10) (3)
- (e) What three ills were now absent from Ayodhyā ? (line 10) (3)

(33 marks)
